

Kalastusmuistoja Sompioista

Vesi nousee kielelle muistellessani erästä syyskesän päivää.

Olimme menossa heinäntekoon Sompiojärvelle Kuusiojalle ja samalla oli tarkoitus hillastaa.

Tullessamme Luusuan kenttään, jossa oli kyläläisten kalakämpät, Tapion pojat huusivat meille, tulitte sopivasti, meillä on kalavartaat paistumassa siitä riittää teillekin. Oli siikaa ja haukia, kyllä maistuikin. Tapion poikain taito ei rajoittunut pelkästään karhun kaatoon, sitä riitti moneen muuhunkin taitoa ja tietoa vaativaan tekoon. Nauriin kasvatus oli yksi taitoa vaativa työ. Heiltä sekin onnistui.

Syönnin jälkeen jatkoimme matkaa Luusuan kaislikon kautta järven selkää pitkin Kuusiojalle. Pienellä veneellä kulkevalle porukalle järvi oli joskus pelottava veneen ollessa lastattu milloin kalasta milloin marjoista liian täyteen kuten monesti ainakin meidän isällä oli tapana. Kova tuuli pystyi synnyttämään ison aallokon.

Ainoa kiinne kohta oli Akankivi, joka keskellä järveä uhmas suurtakin aallokkoa.

Sompiojärvellä kalasti monet perheet koko kesän, toihan se särvintä pöytään.

Uskon kuitenkin, että monille se oli myös elämän tapa. Luonnon rauha, tunturien kauneus, peili tyyni järven pinta, antoi vasta kohdan juuri sodasta ja evakosta palanneelle vaelle.

Vain aamuinen kuikan huuto rikkoi hiljaisuuden.

Sitä kuikan huutoa kaipaen vieläkin.

Hietakentässä oli joillakin perheillä asento paikat, oli turvekammia, kotaa ja kalamajaa.

Muistan Ponkun vaimonsa Marin kanssa kalastelleen koko kesän, samoin Korvan Juhon Lyydiansa kanssa. Viihtyivät vanhempaan ikään tultuaan Nattasten juurella kalastellen ja marjastellen kesäisin.

Isä myös oli ahkera kalastaja. Usein hänellä oli kaverina Hietasen Kustu tai Samppa Hietanen.

Kiiskismarkkinoilla kerran tiedän äidinkin olleen mukana. Heidän kalakavereina sillä reissulla oli Hyötylän Samppa ja Maija.

Perkattavaa kalaa riitti sillä saaliit oli valtavia. Kalaa lapettiin haaveilla veneeseen.

Piti varoa veneen liian täyteen ahtamista, muuten vene ryyppää vettä ja kalat pääsee takasin katselemaan Kuusiojan ruskaa.

Särki ja kiiski oli pääasiallinen saaliskala. Siitä kai nimikin kiiskismarkkinat.

Kalat suolattiin talven varalle. Kiisketkin kelpas, niiden mäti oli hyvää, itse kala oli pieni ja ruotonen.

Sompion siikaa ei minusta voittanut etes punalihaset kalat.

Nyt aikuisena olen miettinyt, sinne altaan alle ei jääneet yksin asuinsijat, vaan valtava luontaistalouden varastot.

Kalat, marjat, metsänriista, hyvin kasvavat pellot, poroilta katosivat valtavat laidunmaat.

Suvut hajosivat ympäriinsä. Perinne katoaa, tarinat hautautuu ja himmenee ajan myötä.

Kuolo on myös korjannut satoa, moni Sompiolainen on tullut tiensä päähän. Akmeeleita ei enää ole.

Eeva Siirtola, syyskuussa 2018